

PRESSMEDDELANDE nr 106/23

Luxemburg den 22 juni 2023

Domstolens dom i mål C-660/21 | K.B. och F.S. (Prövning ex officio på det straffrättsliga området)

Skydd för grundläggande rättigheter: unionsrätten utgör i princip inte hinder för att en nationell domstol förbjuds att ex officio pröva ett åsidosättande av skyldigheten att utan dröjsmål informera en misstänkt om hans eller hennes rätt att tåga

Det krävs emellertid att den misstänkte inte har saknat en konkret och faktisk möjlighet att bistås av en försvarare, vid behov genom att använda sig av rättshjälp, och att han eller hon, i förekommande fall i likhet med sin advokat, har haft rätt att få tillgång till sin akt och att åberopa detta åsidosättande inom skälig tid

Polistjänstemän uppmärksammade två personer som på natten befann sig intill en lastbil och inledde genast en utredning om brott på bar gärning avseende stöld av bränsle. Dessa personer utfrågades på plats utan att de informerades om sina rättigheter, varefter de anhölls. Det var först något senare som de informerades om sina rättigheter, bland annat om rätten att tåga.

I brottmålsförfarandet anser Tribunal correctionnel de Villefranche-sur-Saône (Brottmålsdomstolen i Villefranche-sur-Saône, Frankrike) att de tilltalades rättigheter, vilka garanteras genom unionsrätten,¹ hade åsidosatts på grund av att det dröjt så länge innan de informerats om sina rättigheter. Under dessa omständigheter skulle genomsökningen av bilen, anhållandet av de misstänkta personerna och alla handlingar som följde av detta i princip ogiltigförklaras. Det visar sig emellertid att den franska Cour de cassation (Högsta domstolen) har tolkat straffprocesslagen på så sätt att den innebär ett förbud för domstolarna att ex officio pröva ett åsidosättande av skyldigheten att utan dröjsmål informera en misstänkt eller en tilltalad om sin rätt att tåga.

Brottmålsdomstolen har således frågat EU-domstolen huruvida unionsrätten utgör hinder för ett sådant förbud mot prövning ex officio.

I dagens dom finner EU-domstolen att **förbudet** för brottmålsdomstolen att ex officio pröva det aktuella åsidosättandet, i syfte att kunna ogiltigförklara brottmålsförfarandet, i princip **iakttar rätten till ett effektivt rättsmedel och rätten till en rättvis rättegång** samt rätten till försvar, när **misstänkta, tilltalade** eller deras **försvarare** har haft en **konkret och faktisk möjlighet att åberopa det aktuella åsidosättandet inom en rimlig tidsfrist och när de i detta syfte har haft tillgång till handlingarna i målet**.

EU-domstolen betonar emellertid att detta övervägande, för att säkerställa den ändamålsenliga verkan av rätten att tåga, endast gäller **under förutsättning att misstänkta och tilltalade på ett konkret och effektivt sätt**, under den frist som gäller för dem för att åberopa ett sådant åsidosättande, **har åtnjutit rätten att bistås av en försvarare**, såsom den slås fast i unionsrätten och såsom den **underlättas genom rättshjälpsystemet**.

¹ Myndigheternas skyldighet att utan dröjsmål informera om rätten att tåga föreskrivs i artiklarna 3 och 4 i direktiv 2012/13 (Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden), (JO 2012, L 142, p. 1), vilka införlivats i nationell rätt.

EU-domstolen preciserar vidare att misstänkta och tilltalade, för det fall de avstår från denna möjlighet, i princip måste tåla de eventuella konsekvenserna av detta avstående, under förutsättning att avståendet skett **i enlighet med de villkor som föreskrivs i unionsrätten**. I unionsrätten föreskrivs särskilt att den misstänkta eller tilltalade, muntligen eller skriftligen, ska ha fått tydlig och tillräcklig information avfattad på ett enkelt och begripligt språk om innebörden av rätten att bistås av en försvarare och om de eventuella konsekvenserna av att avstå från den, och att avståendet ska vara frivilligt och otvetydigt.

PÅPEKAND: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

[Domen i fulltext och resumén av domen](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ (+352) 4303 3127

Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106

Håll dig uppdaterad!

